

Tomasz Brzostowski

KOMENTARZ

Bezprawne zmiany w wykazie czasopism punktowanych

Opublikowanie przez Ministerstwo Edukacji i Nauki nowego wykazu punktowanych czasopism naukowych nie ma uzasadnienia merytorycznego i zostało przeprowadzone z rażącem naruszeniem prawa.

9 lutego bieżącego roku Ministerstwo Edukacji i Nauki, **z naruszeniem obowiązujących procedur prawnych**, polegającym na całkowitym zignorowaniu ustawowych kompetencji Komisji Ewaluacji Nauki (KEN) opublikowało nowy wykaz punktowanych czasopism naukowych. **W swych działaniach Minister Edukacji i Nauki odgórnie, bez konsultacji, ingeruje w ustawowy system ewaluacji jakości działalności naukowej, zaburzając zapoczątkowany w 2018 roku proces ocen.** Wprowadzone zmiany mają istotny wpływ na funkcjonowanie i finansowanie szkół wyższych oraz negatywne implikacje dla przebiegu karier akademickich pracowników naukowych.

Analizując szczegółowe działania Ministerstwa można zauważyć, iż w sposób zupełnie nieczytelny zmieniono liczbę punktów, zdecydowanie premiując część dyscyplin. Najbardziej skorzystały nauki o komunikacji społecznej i mediach, teologiczne jak i nauki związane z prawem kanonicznym. W wielu przypadkach punktacja periodyków poświęconych tematyce religijnej wzrosła bez żadnego uzasadnienia dwukrotnie – zrównano je tym samym punktacją z renomowanymi czasopismami międzynarodowymi. Wyróżniono pisma słabe lub silnie ideologicznie sympatyzujące z obecną władzą. Minister Edukacji i Nauki awansował między innymi periodyki związane z własną uczelnią (Katolicki Uniwersytet Lubelski), w których sam publikował oraz czasopisma wydawane przez toruńską uczelnię Tadeusza Rydzka.

Zmiany reguł dokonano bez konsultacji i uzgodnień ze środowiskiem akademickim, **w momencie, gdy zbliżamy się do końca okresu, który zostanie poddany ewaluacji.** Ocena punktowa dorobku publikacyjnego stanowi w 70% o kategorii naukowej uczelni, a ta z kolei przekłada się na wysokość finansowania poprzez algorytm podziału subwencji, który uwzględnia kategorię naukową i nadaje jej dość duże znaczenie.

Na wprowadzonych zmianach skorzystają finansowo głównie uczelnie katolickie, takie jak wspomniane: Katolicki Uniwersytet Lubelski czy szkoła ojca Rydyzka, a tracą uczelnie, których kadra naukowa publikuje wyniki swych badań w uznanych czasopismach naukowych.

Artykuł 70 ust. 5 Konstytucji RP gwarantuje szkołom wyższym autonomię na zasadach określonych w ustawie. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce w art. 3 pkt. 2 stanowi natomiast, że „system szkolnictwa wyższego i nauki funkcjonuje z poszanowaniem standardów międzynarodowych, **zasad etycznych i dobrych praktyk** w zakresie kształcenia i działalności naukowej oraz z uwzględnieniem szczególnego znaczenia społecznej odpowiedzialności nauki.”

Zgodnie z art. 274 ust. 1 przytoczonej ustawy przygotowywanie wykazów czasopism naukowych oraz recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych należy do zadań Komisji Ewaluacji Nauki (KEN). **Wszelkie zmiany w wykazie czasopism winny być zatem przygotowywane przez KEN i nie leżą w zakresie działań czy kompetencji ministra edukacji i nauki.**

Komisja Ewaluacji Nauki w swym oświadczeniu z dnia 11 lutego wyraziła swe zaskoczenie ogłoszeniem nowego wykazu czasopism przez MEN oraz poinformowała, że zawiera on „73 czasopisma, które nie były procedowane ani rekomendowane przez KEN. Ponadto, Komisja stwierdziła, iż w przypadku 237 czasopism pojawiła się podwyższona punktacja, która również nie była konsultowana z KEN.”¹

W dalszej części oświadczenia Komisja podkreśliła, że „jest zdumiona faktem oraz skalą tego zjawiska i w żadnym dostępnym źródle nie znalazła merytorycznego uzasadnienia wprowadzonych zmian. Komisja stoi na stanowisku, iż ww. zmiany nie służą wiarygodności procesu ewaluacji podmiotów w dyscyplinach nauki.”²

Sposób wprowadzenia zmian i pominięcie Komisji Ewaluacji Nauki stoi zatem w sprzeczności z zasadami etycznymi i dobrych praktyk, do których odwołuje się przytoczona ustawa.

15 lutego Komitet Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk podjął uchwałę³, w której stanowczo protestuje przeciwko zmianom wprowadzonym w najnowszym wykazie

---

¹Oświadczenie Komisji Ewaluacji Nauki: https://forumakademickie.pl/wp-content/uploads/2021/02/Os%CC%81wiadczenie_Komisji_Ewaluacji_Nauki_1-1.pdf

²Tamże.

³Uchwała nr 01/2021 Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk z dnia 15.02.2021 w sprawie wykazu i punktacji czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

https://forumakademickie.pl/wp-content/uploads/2021/02/150831726_1273569426371170_2315534768102382290_o.jpg

czasopism punktowanych. PAN podkreśliła, że „w wykazie znalazła się grupa czasopism z zakresu nauk prawnych, których punktacja została ustalona w sposób arbitralny i sprzeczny z zasadami merytorycznymi i proceduralnymi (...) a więc w sposób niezgodny z obowiązującym prawem.”

Ponadto Komitet Nauk Prawnych zwraca uwagę na „niebezpieczeństwa wynikające z mechanizmu polegającego na uzależnianiu kariery akademickiej od oceny dokonywanej w tak zmiennych i uznaniowych warunkach, ustalanych arbitralnie przez organy władzy publicznej. Zniekształca to przebieg tej kariery, zwłaszcza młodych pracowników naukowych, skłaniając ich do koniunkturalizmu.”⁴

W związku z powyższym wprowadzone zmiany, ich implikacje na ewaluację prac naukowych oraz ocenę uczelni należy uznać za szkodliwe jak i bezprecedensowo naruszające dotychczasowe zasady. Wzywamy Ministra Edukacji i Nauki do wycofania wprowadzonych zmian i podjęcia niezwłocznego dialogu z Komisją Ewaluacji Nauki. Wartym rozważenia jest poddanie refleksji całości systemu ewaluacji szkół wyższych i potencjalnemu oparciu procesu o mierniki międzynarodowe.

Tomasz Brzostowski zajmuje stanowisko wiceprezesa ds. nowoczesnych usług dla biznesu jednej z globalnych korporacji. Odpowiada za działalność centrów operacyjnych w Polsce, Malezji oraz Indiach. Jest biegłym rewidentem (ACCA) oraz certyfikowanym audytorem wewnętrznym (CIA), absolwentem Europejskiego Uniwersytetu ‘Viadrina’ we Frankfurcie nad Odrą.

W ciągu ostatnich lat Tomasz blisko współpracował z krakowskimi uczelniami wyższymi (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński) pogłębiając współpracę między nauką, edukacją i biznesem. Od stycznia 2021 jest członkiem Rady Uczelni krakowskiego Uniwersytetu Ekonomicznego.

---

⁴Tamże.